

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.026.04.2015
P/15/030

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/030 – Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Krzysztof Kempa, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 97853 z 15 października 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk w Powiatowym Zespole Placówek Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk w Buczkowicach (kod 43-374) ul. Grunwaldzka 220 ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Konior - dyrektor Powiatowego Zespołu Placówek Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk w Buczkowicach ² (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna³

W LO SMS – w latach szkolnych 2012/13-2015/16⁴ – poprawnie zorganizowano szkolenie młodzieży w narciarstwie, a środki pochodzące z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej⁵ wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, prawidłowo i terminowo je rozliczając.

Organizacja LO SMS była zgodna z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego⁶. Statut LO SMS określał m.in. organizację szkoły i zasady rekrutacji uczniów. Zapisane w nim warunki zaliczenia przez absolwentów gimnazjów testów: psychologicznego i sprawnościowego – międzynarodowego przy ubieganiu się do klasy pierwszej LO SMS były jednak niezgodne z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw.⁷ Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że warunki te będą również niezgodne z art. 20h ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁸ po wejściu w życie tego przepisu (1 stycznia 2016 r.).

Przyjmując uczniów do LO SMS kierowano się zasadą, aby posiadali co najmniej II klasę sportową, odpowiednie miejsce w rankingu Polskiego Związku Narciarskiego⁹, zgodę rodziców na uczęszczanie do szkoły i orzeczenie lekarskie o zdolności do uprawiania sportu, a także zaliczyli testy sprawnościowe (międzynarodowy i specjalistyczny). Stosowanie przy rekrutacji uczniów na lata szkolne 2014/15-2015/16 pierwszych dwóch z ww. warunków (niezapisanych w statucie LO SMS) oraz warunku zaliczenia prób sprawności fizycznej niezatwierdzonych przez PZN¹⁰ także było niezgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty. Nie miało to jednak wpływu na ograniczenie dostępu do LO SMS.

¹ Dalej LO SMS.

² Dalej PZPSMS lub Szkoła.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej wg ww. skali byłoby utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki, stosuje się ocenę opisową. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

⁴ Do czasu zakończenia kontroli NIK.

⁵ Dalej FRKF.

⁶ Dz. U. z 2012 r. poz. 1129 (dalej rozporządzenie MEN z 15.10.2012).

⁷ Dz. U. z 2014 r. poz. 7 ze zm. (dalej ustawa o zmianie ustawy o systemie oświaty).

⁸ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm. (dalej ustawa o systemie oświaty).

⁹ Dalej PZN.

¹⁰ Powiatowy Zespół Placówek Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk w Buczkowicach nie wystąpił do PZN o zatwierdzenie prób sprawności fizycznej.

Szkolenie w narciarstwie prowadzone było na podstawie rocznych i miesięcznych planów opracowywanych w oparciu o Wieloletni Ramowy Program Szkolenia Sportowego na lata 2012-2015¹¹, zatwierdzony przez dyrektora PZPSMS. Szkoła posiadała dostęp do obiektów i urządzeń sportowych umożliwiających ww. szkolenie oraz odpowiednią kadrę trenerską. Uczniom zapewniono opiekę medyczną, badania diagnostyczne i odnowę biologiczną. Zasady współpracy w zakresie szkolenia w PZPSMS młodzieży uzdolnionej sportowo były określane w porozumieniach corocznie zawieranych pomiędzy Powiatem Bielskim a PZN. Dotacje z FRKF, przekazane na podstawie tych porozumień, wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, rozliczając je terminowo i zgodnie z zasadami ustalonymi przez Ministra Sportu i Turystyki¹².

Po zakończeniu roku szkolnego 2014/15 dziewięciu z trzynastu absolwentów LO SMS podwyższyło II klasę sportową posiadaną w roku szkolnym 2012/13 na I klasę, a trzech – na klasę mistrzowską (tylko jeden absolwent nie podwyższył I klasy sportowej w skokach narciarskich wskutek kontuzji i braku treningu).

W ocenie NIK za niezadowolające należy uznać efekty realizacji programów szkolenia sportowego, bowiem w latach szkolnych 2012/13-2014/15 zwiększył się (z 4,2% do 14%) odsetek uczniów LO SMS, którzy nie osiągnęli zaplanowanych celów szkoleniowo-startowych. W przypadku konkurencji alpejskich odsetek ten wzrósł z 13% do 20%. Należy także zauważyć, że w latach szkolnych 2013/14-2014/15 odsetek uczniów LO SMS, którzy nie wykonali zaplanowanych zadań w kombinacji norweskiej, zwiększył się z 20% do 40%, a w biegach narciarskich dziewczyn – z 7,1% do 15%. Na niską efektywność szkolenia sportowego wpłynęły głównie urazy i kontuzje uczniów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo

1.1. Organizacja LO SMS, zasady rekrutacji oraz liczba uczniów

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2012/13-2015/16¹³ na każdym z trzech poziomów nauczania w LO SMS był jeden oddział mistrzostwa sportowego (nie było oddziałów ogólnodostępnych). W statucie tej szkoły, zatwierdzonym przez Radę Pedagogiczną 14 września 2011 r., określono jej organizację i zasady rekrutacji uczniów. Organizacja LO SMS była zgodna z przepisami rozporządzenia MEN z 15.10.2012.

W każdym oddziale byli uczniowie uprawiający cztery dyscypliny narciarskie, tj. skoki, biegi (grupy dziewczyn i chłopców), kombinacja norweska i konkurencje alpejskie. W latach szkolnych 2012/13-2015/16 nastąpiło zmniejszenie liczby uczniów w oddziałach z 56 do 46 (w tym trenujących: skoki narciarskie – z 15 do 10, konkurencje alpejskie – z 11 do 9, kombinację norweską – z 7 do 5, biegi narciarskie – z 23 do 22). Liczebność klas pierwszych zmniejszyła się w latach szkolnych 2012/13-2013/14 z 17 do 13 uczniów, a następnie wzrosła do 20 uczniów w roku 2015/16.

(akta kontroli, str. 6-20, 168)

1.2. Próby sprawności fizycznej uczniów

Szkoła nie posiadała porozumienia z PZN w sprawie zatwierdzenia lub ustalenia prób sprawności fizycznej w zakresie dyscyplin narciarskich. Dyrektor PZPSMS wyjaśnił, że według wytycznych sportowych PZN jednym z kryteriów przyjęcia do LO SMS były pozytywne wyniki testów sprawnościowych, ale PZN nie nakazywał konkretnych testów sprawnościowych i do dyspozycji dyrektora PZP SMS pozostawił warunki, o których mowa w ustawie o systemie oświaty, co potwierdził dyrektor sportowy PZN wizytując Szkołę w listopadzie 2015 r. Ponadto wyjaśnił, że w LO SMS od czasu rozpoczęcia działalności we wrześniu 2011 r. stosowano Międzynarodowy Test Sprawności Fizycznej¹⁴ i testy dla

¹¹ Dalej *Program*.

¹² Dalej *MSiT*.

¹³ Do czasu zakończenia kontroli NIK.

¹⁴ Dalej *MTSF*.

poszczególnych dyscyplin narciarskich, a ponieważ PZN nie kwestionował sposobu prowadzenia egzaminów sprawnościowych, utrzymano stan akceptowany przez trenerów szkolnych od 2011 r. Stwierdził także, że MTSF daje ogólną wiedzę o sprawności danego zawodnika i jest wymagany od wielu lat przez MSiT, gdzie przekazuje się sprawozdania w tym zakresie. Testy specjalistyczne dają obraz poziomu sportowego dla poszczególnych dyscyplin narciarstwa (skoki, biegi, kombinacja norweska, konkurencje alpejskie).

(akta kontroli, str. 22-24, 301-306, 312-313)

1.3. Kryteria naboru uczniów do LO SMS

W latach szkolnych 2012/13-2015/16 do klasy pierwszej LO SMS przyjęto – odpowiednio – 15, 12, 19, 20 uczniów (wobec – odpowiednio – 17, 15, 20 i 21 uczniów, którzy złożyli podania o przyjęcie). Wszyscy przyjęci na rok szkolny 2015/16 doręczyli orzeczenia lekarskie o zdolności do uprawiania narciarstwa i pisemne zgody rodziców na kształcenie w LO SMS – zgodnie z wymogami art. 12 ust. 2 pkt. 1 i 3 ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty. W postępowaniach rekrutacyjnych na lata szkolne 2012/13-2015/16 stosowano oprócz ww. warunków także inne kryteria (co najmniej II klasa sportowa, odpowiednie miejsce w rankingu PZN, zaliczenie testów sprawnościowych: międzynarodowego i specjalistycznego).

(akta kontroli, str. 168-198, 318-320)

1.4. Realizowanie programów szkolenia sportowego

Opracowany przez trenerów narciarstwa PZPSMS Program, zaopiniowany przez dyrektora sportowego PZN, został zatwierdzony przez dyrektora Szkoły do realizacji 20 sierpnia 2012 r. Zawiera on plany obciążeń wszechstronnych i specjalistycznych dla poszczególnych dyscyplin narciarstwa (skoki, biegi, konkurencje alpejskie, kombinacja norweska), wykazy testów (m.in. MTSF, testy specjalistyczne i psychologiczne), badań lekarskich, sprawdzianów, zawodów sportowych i startów kontrolnych dla poszczególnych dyscyplin, a także wymogi dla uzyskania I, II i III klasy sportowej oraz kryteria naboru do LO SMS (m.in. dobry stan zdrowia, badania psychologiczne i testy sprawnościowe).

(akta kontroli, str. 26-43)

Corocznie dyrektor PZPSMS i dyrektor sportowy PZN zatwierdzali plan, tzw. *Strukturę rocznego cyklu szkolenia* dla poszczególnych dyscyplin narciarskich na okres startowy, przejściowy i przygotowawczy oraz plany organizacji szkolenia w poszczególnych miesiącach danego roku z wyszczególnieniem terminów: zgrupowań krajowych i zagranicznych, zawodów krajowych i międzynarodowych oraz badań i monitoringu.

(akta kontroli, str. 44-70)

Zasady współpracy w zakresie szkolenia w PZPSMS młodzieży uzdolnionej sportowo zostały określone w porozumieniach zawartych: 6 czerwca 2013 r., 16 czerwca 2014 r. i 20 kwietnia 2015 r. pomiędzy Powiatem Bielskim a PZN. Zgodnie z tymi porozumieniami, ich wykonawcą ze strony Powiatu był dyrektor PZPSMS, który został zobowiązany do przedkładania rozliczenia finansowego bezpośrednio do PZN, a wykonania kosztów – sporządzonego według klasyfikacji wydatków budżetowych – do Powiatu. Ponadto dyrektor Szkoły został zobowiązany do sporządzenia i przedstawienia PZN sprawozdania końcowego za dany rok (w zakresie merytorycznym i rzeczowo-finansowym) do 15 stycznia następnego roku, a sprawozdania za I półrocze 2013 r. i 2014 r. – odpowiednio – do 15 lipca 2013 r. i do 15 sierpnia 2014 r. Według porozumień dofinansowanie z FRKF obejmowało: koszty szkoleniowe zgrupowań i konsultacji krajowych i zagranicznych oraz zawodów krajowych i zagranicznych; koszty wspomaganie szkolenia, w tym głównie zakupu i obsługi sprzętu sportowego i specjalistycznego oraz koszty pośrednie niezbędne do obsługi zadania.

(akta kontroli, str. 73-115)

1.5. Organizowanie dla uczniów opieki medycznej, zabiegów odnowy biologicznej i badań diagnostycznych

Zakres badań diagnostycznych, opieki medycznej i zabiegów odnowy biologicznej dla uczniów określono: w umowie zawartej pomiędzy PZPSMS a NZOZ Przychodnią Sportowo-Rehabilitacyjną w Bielsku-Białej¹⁵ (dotyczącej wykonywania obowiązkowych, co 6 miesięcy, badań lekarskich uprawniających do udziału w treningach, obozach i zawodach sportowych), w porozumieniu zawartym pomiędzy Szkołą a Spółką Partnerską *Lekarze i Lekarze Rodzinni* Godula i Partnerzy w Szczyrku¹⁶ (dotyczącym obsługi pielęgniarskiej, profilaktyki medycznej, testów przesiewowych i bilansów zdrowia) oraz w umowach zawartych pomiędzy PZPSMS a Centralnym Ośrodkiem Sportu – Ośrodkiem Przygotowań Olimpijskich w Szczyrku¹⁷ (w sprawie korzystania przez uczniów PZPSMS m.in. z siłowni i gabinetu odnowy biologicznej).

(akta kontroli, str. 130-135)

W latach szkolnych 2012/13-2014/15 dwukrotne badania lekarskie dotyczyły – odpowiednio – 50, 38 i 33 uczniów LO SMS. Badania diagnostyczne w ww. latach objęły od 11 do 19 uczniów trenujących biegi narciarskie (po trzy razy w roku szkolnym) oraz 4 uczniów trenujących kombinację norweską.

(akta kontroli, str. 143-167)

Podczas corocznych zgrupowań grudniowych w latach 2012-2014, w schronisku górskim koło Żywca, odpowiednio, 19, 22 i 21 uczniów LO SMS trenujących biegi narciarskie skorzystało z sauny w tym schronisku (jednego dnia), a 2 uczniów konkurencji alpejskich skorzystało dwukrotnie – w listopadzie i w grudniu 2014 r. – z odnowy biologicznej w COS (masaż ręczny, pole magnetyczne, ultradźwięki).

Dyrektor PZPSMS wyjaśnił, że z uwagi na ograniczone środki finansowe, inni uczniowie mogli korzystać z zabiegów w COS oraz w ośrodkach rehabilitacyjnych na koszt rodziców lub macierzystych klubów sportowych (Szkoła nie ma danych, którzy to byli uczniowie). Ponadto wyjaśnił, że od sierpnia 2015 r. na stażu w PZPSMS jest fizjoterapeutka, która we wrześniu 2015 r. wykonała 85 zabiegów (m.in. masaż klasyczny, sportowy i tensegracyjny) dla 30 uczniów LO SMS, którzy zgłosili dolegliwości bólowe stawów, mięśni i kości. Fizjoterapeutka uczestniczyła w treningach ogólnorozwojowych uczniów z grup sportowych, udzielała pomocy przedmedycznej i zlecała ćwiczenia do realizacji po zajęciach. Wyjaśnił również, że badania diagnostyczne i wydolnościowe przeprowadzano na wniosek trenerów, a obejmowały one wyłącznie dyscypliny wytrzymałościowe do jakich zalicza się biegi narciarskie i kombinację norweską. Podczas badań określano stan organizmu poszczególnych zawodników poprzez określanie tzw. progów tlenowych i beztlenowych oraz poziomu hematokrytu i hemoglobiny, co pozwalało ocenić adaptację organizmu poszczególnych zawodników do wzmożonego wysiłku i ustalić dla nich odpowiedni poziom treningu. Badań nie wymagali skoczkowie oraz zawodnicy konkurencji alpejskich bo ich treningi nie wymagają utrzymania wzmożonego wysiłku w tak długim okresie czasu, jak przy wcześniej wymienionych dyscyplinach.

(akta kontroli, str. 235-238, 312-313, 321-322)

1.6. Wymiar zajęć sportowych

W latach szkolnych 2012/13-2014/15 tygodniowy wymiar zajęć sportowych (treningowych) dla uczniów LO SMS w zakresie każdej dyscypliny narciarskiej wynosił 18 godzin, wobec 29-33 godzin tygodniowo zajęć lekcyjnych w poszczególnych klasach (w I klasie 31 godzin, w II klasie – 31 godzin w roku 2012/13 i po 33 godziny w następnych latach, w III klasie – po 29 godzin w latach 2012/13-2013/14 oraz 30 godzin w roku 2014/15).

(akta kontroli, str. 21)

¹⁵ Na okres od 1 września 2012 r. do 31 sierpnia 2015 r.

¹⁶ Na okres od 2 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r.

¹⁷ Dalej COS. Na okres od 1 września 2011 r. do 30 czerwca 2016 r.

1.7. Uczniowie niekwalifikujący się do dalszego szkolenia sportowego, objęci indywidualnym programem lub tokiem nauki, oraz kursami instruktorskimi

W latach szkolnych 2012/13-2014/15 było 12 uczniów, którzy nie kontynuowali w LO SMS szkolenia sportowego, w tym 8 uczniów z powodu kontuzji i zakończenia kariery sportowej. W ww. latach nie było uczniów realizujących indywidualny program lub tok nauki, a dla uczniów LO SMS nie prowadzono kursów instruktorskich w uprawianym przez nich sporcie. Nieprowadzenie kursów dyrektor PZPSMS uzasadnił brakiem czasu na organizowanie dodatkowych zajęć dla uczniów z uwagi na ich zaangażowanie w szkoleniu sportowym (w sezonach zimowych dla uzyskania jak najlepszych wyników w zawodach krajowych i międzynarodowych) oraz w procesie edukacyjnym (w pozostałych okresach roku).

(akta kontroli, str. 22-25)

1.8. Obiekty sportowe i urządzenia do szkolenia sportowego

Szkoła posiada siłownię oraz boiska do piłki ręcznej, siatkówki i koszykówki. Nie posiada sali gimnastycznej i gabinetu odnowy biologicznej. Uczniów dowożono autobusem do sali gimnastycznej, basenu i gabinetu odnowy biologicznej w COS (odległy o 1 km) oraz do sali gimnastycznej w szkole w Rybarzowicach (odległej o 3 km). Dyrektor PZPSMS wyjaśnił m.in., że Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej nie przyznało środków finansowych, które umożliwiłyby budowę w Szkole sali gimnastycznej o wymiarach 40 m x 22 m (wg projektu opracowanego w 2012 r.) z zapleczem technicznym i sanitarnym, w tym gabinetem odnowy biologicznej, siłownią, magazynami na sprzęt sportowy, szatniami i natryskami. Ponadto dodał, że opracowana w 2012 r. – przy wsparciu Starostwa – koncepcja całorocznej trasy do narciarstwa biegowego przewiduje powstanie w pobliżu PZPSMS całorocznych naśnieżanych, asfaltowych i oświetlonych tras – o długości 1 300 m, 1 600 m, 2 500 m, 3 300 m i 3 750 m – spełniających wymogi Międzynarodowej Federacji Narciarskiej do rozgrywania zawodów międzynarodowych najwyższej rangi oraz możliwych do wykorzystania przez uczniów PZPSMS, kluby sportowe, ekipy krajowe i zagraniczne.

(akta kontroli, str. 290-293)

W odpowiedzi na pisma dyrektora PZPSMS z 20 września 2012 r. i z 5 listopada 2013 r. o podjęcie działań w sprawie budowy w Szkole sali sportowej, pismem z 23 stycznia 2014 r. Starosta Bielski poinformował, że ulepszanie stanu infrastruktury szkół i placówek oświatowych jest elementem programu operacyjnego Powiatu Bielskiego, ale ograniczone środki finansowe nie pozwalają na wprowadzenie pożądaných zmian we wszystkich jednostkach oświatowych jednocześnie. Informację o podobnej treści Starosta przedłożył podczas kontroli NIK.

(akta kontroli, str. 294-297, 308-311)

W latach 2013-2015 (do czerwca) dofinansowanie z FRKF obejmowało m.in. korzystanie przez uczniów LO SMS z obiektów sportowych udostępnionych przez inne podmioty. Podczas zgrupowań stacjonarnych były to głównie obiekty sportowe COS¹⁸, w tym skocznia narciarska w Szczyrku, wyciąg narciarski na Skrzyczne, hala sportowa, basen i siłownia, z których korzystali uczniowie wszystkich grup sportowych (uczniowie trenujący konkurencje alpejskie korzystali głównie z wyciągów narciarskich prowadzonych przez inne podmioty). Podczas zgrupowań zamiejscowych, m.in. zagranicznych (głównie w Austrii, Czechach i na Słowacji), uczniowie trenujący konkurencje alpejskie i kombinację norweską korzystali z miejscowych wyciągów i skoczni narciarskich¹⁹. W 2013 r. wartość sfinansowanego z FRKF udostępnienia obiektów sportowych przez inne podmioty w ramach zgrupowań stacjonarnych i zamiejscowych wynosiła – odpowiednio – 6,9 tys. zł i 13,1 tys. zł; w 2014 r. – odpowiednio – 7,6 tys. zł i 22,3 tys. zł; w I półroczu 2015 r. – odpowiednio – 3,7 tys. zł oraz 1,1 tys. zł.

(akta kontroli, str. 273-275 i 298-300)

¹⁸ Dotyczy: 13 z 18 faktur za zgrupowania stacjonarne w 2013 r., 13 z 22 takich faktur w 2014 r. i 14 z 17 takich faktur w I półroczu 2015 r.

¹⁹ Dotyczy: 7 z 8 faktur w 2013 r., w tym 5 zagranicznych; 18 z 22 faktur w 2014 r., w tym 15 zagranicznych; 4 faktur w I półroczu 2015 r., w tym 2 zagranicznych.

1.9. Kwalifikacje i doszkalanie kadry trenerskiej realizującej szkolenie sportowe

W latach szkolnych 2012/13-2015/16 szkolenie sportowe uczniów LO SMS realizowało sześciu trenerów narciarstwa. Trzech trenerów (biegów narciarskich dziewcząt, skoków narciarskich i konkurencji alpejskich) miało wykształcenie wyższe magisterskie z wychowania fizycznego (staż pracy tych trenerów wynosił od roku²⁰ do 15 lat). Trener konkurencji alpejskich, który pracował w Szkole do 31 sierpnia 2014 r., posiadał wykształcenie średnie techniczne bez przygotowania pedagogicznego i staż pracy 41 lat. Dwaj trenerzy (biegów narciarskich chłopców i kombinacji norweskiej) posiadali wykształcenie zasadnicze zawodowe bez przygotowania pedagogicznego i staż pracy od 39 do 40 lat. Trenerzy nieposiadający przygotowania pedagogicznego byli zatrudniani w PZPSMS za zgodą Kuratora Oświaty w Katowicach, wydawaną corocznie na podstawie art. 10 ust. 9 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela²¹ w zw. z art. 7 ust. 1a ustawy o systemie oświaty.

(akta kontroli, str. 138-140)

Dyrektor PZPSMS wyjaśnił m.in., że trenerzy drugiej klasy mają ok. 40-letnie doświadczenie i *wybitne wyniki w pracy trenerskiej*, bo ich wychowankowie uczestniczyli w Igrzyskach Olimpijskich oraz zdobywali medale Mistrzostw Polski i Mistrzostw Świata, oraz że zgodę na ich zatrudnienie, bez przygotowania pedagogicznego, wydawało Kuratorium Oświaty w Katowicach – Delegatura w Bielsku-Białej.

(akta kontroli, str. 301-306)

Trenerzy uczestniczyli w organizowanych przez PZN, w listopadzie 2012 r., 2013 r. i 2014 r., kursokonferencjach, które dotyczyły m.in. przygotowania ślizgów nart, planowania startów, odżywiania w sporcie, przepisów antydopingowych oraz wytycznych sportowych na lata 2013-2015. W grudniu 2013 r. i w listopadzie 2014 r. wzięli oni udział także w szkoleniu w PZPSMS dotyczącym odżywiania w sporcie. Szkolenia trenerów sfinansowało Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej.

(akta kontroli, str. 141-142)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności LO SMS w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) W statucie LO SMS, obowiązującym w latach szkolnych 2014/15-2015/16, postanowiono m.in., że o przyjęcie do klasy pierwszej LO SMS mogą ubiegać się absolwenci gimnazjów, którzy zaliczą testy: psychologiczny i sprawnościowy – międzynarodowy, co jest niezgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty.

(akta kontroli, str. 6-19)

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ww. ustawy, w postępowaniu rekrutacyjnym na rok szkolny 2014/15 i 2015/16 do publicznych szkół i oddziałów sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego mogli być przyjmowani kandydaci na warunkach określonych w ust. 2 i 3 oraz odpowiednio w art. 8-10. Wymienione wyżej warunki nie obejmują zaliczenia przez absolwenta gimnazjum testu psychologicznego i testu sprawnościowego – międzynarodowego.

Dyrektor PZPSMS wyjaśnił, że określenie wśród kryteriów naboru do LO SMS innych wymogów (MTSF i testy psychologiczne) niż określone w ww. ustawie wynikało stąd, że PZN nigdy – od czasu rozpoczęcia działalności LO SMS we wrześniu 2011 r. – nie kwestionował sposobu przeprowadzania egzaminów sprawnościowych, a na spotkaniach w PZN nie było na ten temat mowy (w związku z tym utrzymywano stan akceptowany przez trenerów szkolnych i dyrekcję PZPSMS). Ponadto stwierdził, że MTSF daje ogólną wiedzę o sprawności zawodnika i jest wymagany od wielu lat przez MSiT, a test psychologiczny służy lepszemu poznaniu kandydata do szkoły w zakresie stosunku do obowiązków szkolnych i zawodniczych, co pozwala lepiej ukierunkować zadania edukacyjne i sportowe.

(akta kontroli, str. 312-313)

²⁰ Trener konkurencji alpejskich rozpoczął pracę od października 2014 r.

²¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 191 ze zm.

Opisane warunki przyjęcia uczniów do LO SMS będą niezgodne z art. 20h ust. 4 ustawy o systemie oświaty po jego wejściu w życie (1 stycznia 2016 r.). W świetle tego przepisu do klasy pierwszej publicznej szkoły ponadgimnazjalnej sportowej, publicznej szkoły ponadgimnazjalnej mistrzostwa sportowego lub oddziału sportowego w publicznej szkole ponadgimnazjalnej ogólnodostępnej przyjmuje się kandydatów, którzy spełniają odpowiednio warunki, o których mowa w ust. 1, art. 20e ust. 2 i art. 20f ust. 1.

2) W postępowaniu rekrutacyjnym na lata szkolne 2014/15-2015/16 zastosowano m.in. następujące kryteria naboru uczniów do LO SMS:

- co najmniej II klasa sportowa,
- odpowiednie miejsce w rankingu PZN,
- zaliczenie prób sprawności fizycznej niezatwierdzonych przez PZN²²,

co stanowiło naruszenie art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty, który nie przewidywał przyjmowania kandydatów do szkół mistrzostwa sportowego na wymienionych warunkach. Pierwszych dwóch z tych warunków nie przewidywał także statut LO SMS.

(akta kontroli, str. 168-198, 318-322)

Dyrektor PZPSMS wyjaśnił m.in., że kryteria naboru do LO SMS obejmowały szereg testów, które pozwalały lepiej poznać ucznia i określić jego poziom przygotowania potrzebny do uprawiania danej dyscypliny sportu. Posiadanie co najmniej II klasy sportowej wynikało z decyzji MSiT dotyczących finansowania szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo, a pozycja w rankingu PZN była kryterium narzuconym przez PZN (określającym poziom uzyskany przez zawodnika w okresie startowym poprzedzającym rekrutację i umożliwiającym przyjęcie zawodników, którzy prezentują odpowiednio wysoki poziom sportowy w danej dyscyplinie). Ponadto stwierdził, że PZN nie ustalił i nie przekazał do Szkoły wymaganych prób sprawności fizycznej, pozostawiając ich zakres i sposób przeprowadzenia dyrekcji PZPSMS.

(akta kontroli, str. 312-313, 321-322)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w strukturze organizacyjnej LO SMS nie przewidziano oddziału działającego na zasadach ogólnych, przez co nie było możliwe przeniesienie ucznia niekwalifikującego się do dalszego szkolenia sportowego do oddziału ogólnodostępnego, a tym samym – wypełnienie dyspozycji § 10 rozporządzenia MEN z 15.10.2012. Uczniowie niekontynuujący szkolenia sportowego, np. z powodu kontuzji lub zakończenia kariery sportowej, nie mogli dalej uczęszczać do LO SMS, lecz zmuszeni byli do zmiany szkoły.

(akta kontroli, str. 6-20, 168)

Ocena cząstkowa

Organizacja LO SMS była zgodna z przepisami rozporządzenia MEN z 15.10.2012. Statut LO SMS określał m.in. organizację szkoły i zasady rekrutacji uczniów. W statucie obowiązującym w latach szkolnych 2014/15-2015/16, zapisano m.in., że o przyjęcie do klasy pierwszej LO SMS mogą ubiegać się absolwenci gimnazjów, którzy zaliczą testy: psychologiczny i sprawnościowy – międzynarodowy, co jest niezgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty. Warunki te będą także niezgodne z art. 20h ust. 4 ustawy o systemie oświaty po wejściu w życie tego przepisu (1 stycznia 2016 r.). Przyjmując uczniów do LO SMS kierowano się zasadą, aby posiadali co najmniej II klasę sportową, odpowiednie miejsce w rankingu PZN, zgodę rodziców na uczęszczanie do szkoły i orzeczenie lekarskie o zdolności do uprawiania sportu, a także zaliczyli testy sprawnościowe (międzynarodowy i specjalistyczny). Stosowanie przy rekrutacji uczniów na lata szkolne 2014/15-2015/16 pierwszych dwóch z ww. warunków (niezapisanych w statucie LO SMS) oraz warunku zaliczenia prób sprawności fizycznej niezatwierdzonych przez PZN także było niezgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty. Szkolenie w narciarstwie prowadzone było na podstawie rocznych i miesięcznych planów opracowywanych w oparciu o Program, zatwierdzony przez dyrektora PZPSMS.

²² Powiatowy Zespół Placówek Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk w Buczkowicach nie wystąpił do PZN o zatwierdzenie prób sprawności fizycznej.

Szkoła posiadała dostęp do obiektów i urządzeń sportowych umożliwiających prowadzenie ww. szkolenia oraz odpowiednią kadrę trenerską. Uczniom zapewniono opiekę medyczną, badania diagnostyczne i odnowę biologiczną. Zasady współpracy w zakresie szkolenia w PZPSMS młodzieży uzdolnionej sportowo były określone w porozumieniach corocznie zawieranych pomiędzy Powiatem Bielskim a PZN.

2. Realizacja szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo

2.1. Wypełnianie przez uczniów założeń programu szkolenia sportowego

Opis stanu faktycznego

W latach 2013-2015 (do 30 czerwca) programem szkolenia – dofinansowanym z FRKF – objęto uczniów LO SMS posiadających głównie I i II klasę sportową. W 2013 r. było to 62 uczniów (39 – z I klasą, 19 z II klasą, 2 z klasą mistrzowską i 2 z III klasą), w 2014 r. – 64 uczniów (32 z I klasą, 26 z II klasą, 3 z III klasą, 2 z klasą mistrzowską, międzynarodową oraz 1 z klasą mistrzowską), w I półroczu 2015 r. – 38 uczniów (19 z I klasą, 14 z II klasą, 2 z klasą mistrzowską, 2 z III klasą oraz 1 z klasą mistrzowską, międzynarodową).

Dyrektor PZPSMS wyjaśnił, że na okresowe finansowanie ze środków MSiT zawodników z III klasą sportową uzyskano pisemne zgody PZN. Przykładowo zgoda PZN z 31 października 2014 r. dotyczyła dofinansowania z FRKF w listopadzie i w grudniu 2014 r. żywienia i treningów stacjonarnych trzech uczniów LO SMS (trenujących biegi narciarskie i kombinację norweską) z uwagi na brak możliwości przygotowania w tym okresie obiektów i tras narciarskich. Ponadto stwierdził, że ww. uczniowie osiągając w swoich kategoriach wiekowych wysokie wyniki w testach specjalistycznych rokowali uzyskanie w niedługim czasie II klasy sportowej, co w przypadku jednego z nich nastąpiło już w sezonie zimowym 2014 r.

Dane o klasie sportowej uczniów, ustalonej wg wytycznych sportowych zatwierdzonych przez zarząd PZN i zaopiniowanych przez komisje sportowe dla każdej dyscypliny narciarstwa, uzyskiwano na podstawie wyników zawodów publikowanych m.in. na stronie internetowej PZN.

(akta kontroli, str. 22-24, 229-232, 316-317)

Zaplanowanych zadań szkoleniowo-startowych (głównie zajęcie określonego miejsca w rankingu PZN lub w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży) nie wykonało w roku szkolnym 2012/13 – 2 spośród 48 uczniów (4,2%), w kolejnym roku 5 spośród 43 uczniów (11,6%), a w roku 2014/15 – 5 spośród 37 uczniów (14%). W przypadku konkurencji alpejskich odsetek ten wzrósł z 13% w roku 2012/13 do 20% w roku 2014/15, a w przypadku kombinacji norweskiej z 20% w roku 2013/14 do 40% w roku 2014/15.

(akta kontroli, str. 199-213)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że głównym powodem braku realizacji zadań szkoleniowo-startowych były urazy i kontuzje zawodników podczas zawodów sportowych i treningów, a w jednostkowych przypadkach choroby i braki kondycyjne zawodników.

(akta kontroli, str. 301-306)

2.2. Osiągnięty przez absolwentów LO SMS poziom sportowy

Spośród 13 uczniów, którzy kończyli w 2015 r. trzyletnią edukację w LO SMS, 12 absolwentów podwyższyło posiadaną w roku szkolnym 2012/13 II klasę sportową, w tym 9 na I klasę i 3 na klasę mistrzowską, a tylko 1 absolwent nie podwyższył I klasy sportowej w skokach narciarskich.

Dyrektor PZPSMS wyjaśnił, że powodem niepodwyższenia klasy sportowej przez ww. zawodnika były jego kontuzje oraz braki treningowe i startowe, niemniej jednak zawodnik ten utrzymał poziom I klasy sportowej i został członkiem kadry narodowej juniorów.

(akta kontroli, str. 214-218, 301-306)

2.3. Zgrupowania i konsultacje szkoleniowe uczniów, powołania uczniów (zawodników) do kadry narodowej i reprezentowanie Polski w zawodach międzynarodowych

W 2013 r. odbyły się po trzy zgrupowania stacjonarne oraz zgrupowania i konsultacje krajowe dla grup liczących od 4 do 23 uczniów LO SMS, trenujących poszczególne dyscypliny narciarskie, oraz 10 zgrupowań w Austrii (osiem zgrupowań dla trenujących konkurencje alpejskie oraz po jednym zgrupowaniu dla trenujących skoki narciarskie i kombinację norweską).

W 2014 r. odbyły się 23 zgrupowania krajowe dla grup liczących od 4 do 24 zawodników różnych dyscyplin narciarskich i 15 zgrupowań zagranicznych (w tym 13 w Austrii) dla grup liczących od 4 do 7 zawodników.

Od 1 stycznia do 31 sierpnia 2015 r. odbyło się 8 zgrupowań krajowych dla grup liczących od 4 do 24 zawodników.

(akta kontroli, str. 261-272)

Dyrektor PZP SMS wyjaśnił, że wyjazdy zagraniczne na zgrupowania i zawody organizuje się ze względu na specyfikę sportów zimowych, która wymaga odpowiednich warunków pogodowych (śnieg), a młodzież powinna być przygotowywana do startów zimowych w miesiącach jesiennych, gdy w Polsce nie ma takiej możliwości. Ponadto stwierdził, że koszt szkolenia młodzieży na lodowcu jest porównywalny ze szkoleniem w kraju, a zawodnicy mają możliwość trenowania i doskonalenia swoich umiejętności na idealnie przygotowanych trasach narciarskich. Również kalendarz startów w zawodach uwzględni imprezy poza granicami kraju, w których uczniowie PZPSMS muszą brać udział, aby nawiązać rywalizację sportową z zawodnikami z całego świata.

(akta kontroli, str. 301-306)

W roku szkolnym 2012/13 PZN powołał do kadry narodowej juniorów 34 z 48 uczniów LO SMS objętych planami szkoleniowo-startowymi (70,8%), w roku 2013/14 – 37 z 43 uczniów objętych tymi planami (86%), a w roku 2014/15 – 33 z 37 takich uczniów (89,2%). Do kadry powołano 100% uczniów trenujących konkurencje alpejskie w ww. latach (odpowiednio – 8, 7 i 5 uczniów); od 79% uczniów trenujących skoki narciarskie w roku szkolnym 2012/13 do 100% takich uczniów w dwóch kolejnych latach (odpowiednio – 11, 8 i 5 uczniów); 50%, 80% i 100% uczniów trenujących kombinację norweską w ww. latach (odpowiednio – 3, 4 i 6 uczniów); 71%, 86% i 89% chłopców trenujących biegi narciarskie w ww. okresach (odpowiednio – 4, 7 i 7 uczniów); od 80% do 77% dziewczyn trenujących biegi narciarskie w ww. latach (odpowiednio – 8, 11 i 10 uczennic).

(akta kontroli, str. 199-213, 219-223)

W Mistrzostwach Świata Juniorów w Libercu (Czechy) w 2013 r. oraz w Val de Fiemme (Włochy) w 2014 r. wzięło udział po 2 uczniów LO SMS w konkurencji *skoki narciarskie*, a w 2015 r. w Ałmaty (Kazachstan) – 4 uczniów w tej konkurencji. W 2013 r. 2 uczniów zajęło 2 miejsce drużynowo, a 1 uczeń – indywidualnie 9 miejsce, w 2014 r. – 1 uczeń zajął 1 miejsce indywidualnie i drużynowo, a inny 37 miejsce wśród 42 startujących. W 2015 r. – 2 uczniów zajęło 4 miejsce drużynowo, a 3 uczniów – indywidualnie – miejsca 10, 31 i 46 (wobec 66 startujących). W ww. mistrzostwach świata w 2013 r. 1 uczeń startował w biegach narciarskich (w sztafecie, sprincie i biegu na 10 km) zajmując – odpowiednio – 16, 44 i 88 miejsce wśród – odpowiednio – 19, 81 i 98 zawodników; a w 2014 r. – 1 uczennica (w sprincie, skiathlonie i biegu na 5 km) zajmując wśród 71 zawodniczek – odpowiednio – 47, 51 i 64 miejsce.

W Olimpijskim Festiwalu Młodzieży Europy w Rumunii w 2013 r. i w Lichtensteinie w 2015 r. w konkurencji *skoki narciarskie* startowało – odpowiednio – 3 i 2 uczniów, w konkurencjach alpejskich – odpowiednio – 1 i 3 uczniów, w biegach narciarskich dziewcząt i chłopców, też – odpowiednio – 1 i 3 uczniów, a w kombinacji norweskiej 3 uczniów (w 2015 r.). W 2013 r. w skokach narciarskich – 2 uczniów zajęło drużynowo przedostatnie 10 miejsce, a 3 uczniów indywidualnie – 23, 25 i 31 miejsce (51 startujących). W 2015 r. 2 uczniów zajęło 6 miejsce drużynowo (11 drużyn), a indywidualnie - miejsca 28 i 42 (52 startujących).

W 2 konkurencjach alpejskich w 2013 r. 1 uczeń zajął miejsca 28 i 42 wobec 97 startujących. W 2015 r. 3 uczniów zajęło w ww konkurencjach miejsca: 19, 23, 24, 36, 49. (wśród 110 startujących). W 2013 r. 1 uczennica w 4 biegach narciarskich zajęła miejsca: 13, 37, 38 i 50 (wśród 65 startujących), a w 2015 r. w 3 biegach narciarskich 2 uczniów zajęło miejsca: 13, 21, 34, 40, 41, 45 i 57 (wśród 87 zawodników), zaś 1 uczennica miejsca: 49, 57 i 59 (wśród 74 zawodniczek). W 2015 r. w kombinacji norweskiej 3 uczniów zajęło drużynowo 9 miejsce (11 drużyn), a indywidualnie miejsca: 25, 40 i 41 (wobec 52 zawodników).

W Mistrzostwach Świata Juniorów w konkurencjach alpejskich w 2014 r. na Słowacji 1 z 3 uczniów, w 5 konkurencjach, uzyskał miejsca: 36, 47, 51, 58, 79 (od 84 do 113 zawodników), a w takich samych mistrzostwach w 2015 r. w Norwegii ta sama uczennica uzyskała miejsca: 36, 51, 58 i 61 (startowało od 79 do 99 zawodników).

(akta kontroli, str. 224-228)

2.4. Dokonywanie oceny efektywności szkolenia sportowego i udziału zawodników w najważniejszych zawodach

Dyrektor PZP SMS wyjaśnił, że głównym czynnikiem określającym efektywność szkolenia sportowego były wyniki sportowe zawodników na arenie krajowej i międzynarodowej oraz posezonowe klasyfikacje PZN (rankingi). Sukcesem było spełnienie kryteriów wynikowych publikowanych w wytycznych sportowych PZN, a porażką – niezrealizowanie pełnego cyklu szkoleń. Sprawozdania z realizacji szkoleń finansowanych z FRKF w 2013 r. i w 2014 r. przesłano do PZN w połowie stycznia następnego roku – zgodnie z porozumieniami o współpracy zawartymi z PZN.

(akta kontroli, str. 22-24)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności LO SMS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w okresie trzech lat szkolnych, tj. od roku 2012/13 do roku 2014/15, odsetek uczniów, którzy nie osiągnęli zaplanowanych celów szkoleniowo-startowych zwiększył się z 4,2% do 14%. W przypadku konkurencji alpejskich odsetek ten wzrósł z 13% do 20%. W latach szkolnych 2013/14-2014/15 odsetek uczniów LO SMS, którzy nie wykonali zaplanowanych zadań także zwiększył się w kombinacji norweskiej, (z 20% do 40%) oraz w biegach narciarskich dziewczyn (z 7,1% do 15%).

(akta kontroli, str. 199-213, 301-306)

Zdaniem NIK do zwiększenia efektywności szkolenia sportowego może przyczynić się określenie – na warunkach ustalonych przez PZN – prób sprawności fizycznej dla uczniów ubiegających się o przyjęcie do LO SMS oraz konsekwentne ich stosowanie podczas rekrutacji do szkoły.

Ocena cząstkowa

W ocenie NIK za niezadowolające należy uznać efekty realizacji programów szkolenia sportowego, bowiem w latach szkolnych 2012/13-2014/15 zwiększył się odsetek uczniów LO SMS, którzy nie osiągnęli zaplanowanych celów szkoleniowo-startowych (z 4,2% do 14%), w tym w konkurencjach alpejskich z 13% do 20%. Należy zauważyć również, że w latach szkolnych 2013/14-2014/15 zwiększył się odsetek uczniów LO SMS, którzy nie wykonali zaplanowanych zadań w kombinacji norweskiej (z 20% do 40%) oraz w biegach narciarskich dziewczyn (z 7,1% do 15%).

3. Finansowanie z FRKF szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo

3.1. Źródła finansowania szkolenia sportowego młodzieży

Opis stanu faktycznego

W latach 2013-2015 (do 31 sierpnia) Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej przekazało na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w LO SMS 3 074,4 tys. zł, w tym 1 162,1 tys. zł w 2013 r., 1 230,4 tys. zł w 2014 r. i 681,9 tys. zł w 2015 r. (do 31 sierpnia). Z budżetu Starostwa przekazano – odpowiednio – 840 tys. zł, 822 tys. zł i 546 tys. zł (odpowiednio 72,3%, 66,8% i 80,1% ogółu środków dla LO SMS), a środki finansowe z FRKF wyniosły – odpowiednio – 322,1 tys. zł, 408,4 tys. zł i 135,9 tys. zł (odpowiednio 27,7%, 33,2% i 19,9%).

Starosta Bielski poinformował, że wysokość kwot dotacji przekazanych w rozdziale 80120 *Licea ogólnokształcące* w przeliczeniu na jednego ucznia LO SMS zwiększyła się z 15,5 tys. zł w 2013 r. do 17,1 tys. zł w 2014 r. (ok. 19 tys. zł wg planu na 2015 r.), natomiast wysokość subwencji oświatowej przypadającej na ucznia LO SMS zwiększyła się w ww. okresach – odpowiednio – z 10,8 tys. zł do 11 tys. zł (11,1 tys. zł wg planu na 2015 r.), podczas gdy kwota subwencji oświatowej na ucznia ogólnodostępnego liceum ogólnokształcącego utrzymywała się w ww. latach na zbliżonym poziomie – ok. 5,8 tys. zł.

(akta kontroli, str. 277-279)

W latach 2013-2015 dotacje MSiT w przeliczeniu na ucznia LO SMS w dyscyplinach narciarskich (stan uczniów na 30 września 2013, 2014 i 2015 r.) wyniosły – odpowiednio – 6,4 tys. zł, 8,8 tys. zł i 3,0 tys. zł.

(akta kontroli, str. 280, 288-289)

3.2. Dofinansowanie szkolenia młodzieży ze środków FRKF

W porozumieniach Powiatu Bielskiego z PZN z czerwca 2013 r. i z czerwca 2014 r. oraz z kwietnia 2015 r. PZN zobowiązał się m.in. do: przekazywania do Starostwa środków finansowych z FRKF na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w PZPSMS; opracowywania i koordynowania programu szkoleniowego realizowanego przez PZPSMS; ustalania kryteriów rekrutacji oraz zabezpieczenia startów kontrolnych i zagranicznych wynikających z programu szkolenia sportowego. Powiat Bielski zobowiązał się m.in. do określania planu finansowego PZPSMS i sprawowania nadzoru ekonomiczno-administracyjnego nad prawidłowością dysponowania przyznanymi środkami finansowymi i ich gospodarowaniem zgodnie z zakresem rzeczowym zadania: szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo. Dyrektor Szkoły zobowiązany został do sporządzenia i przedstawienia PZN sprawozdania końcowego za dany rok (w zakresie merytorycznym i rzeczowo-finansowym) do 15 stycznia następnego roku. Według porozumień sprawozdanie częściowe za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2013 r. należało złożyć do 15 lipca 2013 r., za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2014 r. – do 15 sierpnia 2014 r., a za okres od 1 lipca do 30 listopada 2014 r. – do 5 grudnia 2014 r. W decyzji MSiT z 5 grudnia 2014 r. ustalono, że sprawozdanie za I półrocze 2015 r. należy złożyć do 15 sierpnia 2015 r. Sprawozdania za ww. okresy (e-maile) przekazano do PZN w wymaganych terminach.

W ww. porozumieniach ogólne kwoty dotacji z MSiT określono na 449,4 tys. zł w 2013 r., 603,7 tys. zł w 2014 r. (wg aneksu z 17 listopada 2014 r.) oraz 450 tys. zł w 2015 r., zastrzegając, że PZN pozostawia na swoim koncie – odpowiednio – 17,1 tys. zł (3,8% dotacji ogółem), 58 tys. zł (9,6% dotacji) i 58,9 tys. zł (13,1% dotacji), co uzasadniono zakupem sprzętu sportowego lub szkoleniowego oraz ubiorów sportowych.

Według protokołów zdawczo-odbiorczych w 2013 r. PZN przekazał do PZPSMS sprzęt sportowy o wartości 17,1 tys. zł (m.in. 5 kombinezonów do skoków narciarskich, 50 kończówek i 16 pasków *do kijów biegowych*, 30 smarów, proszków i parafin do smarowania nart), a w 2014 r. sprzęt o wartości 55,9 tys. zł (głównie do skoków narciarskich – 5 kombinezonów, 9 kompletów ubiorów sportowych i 3 zestawy akcesoriów do treningów; do biegów narciarskich – głównie po kilkanaście kótek i części zamiennych do nartorolek, a ponadto 9 kurtek sportowych oraz zestawy smarów i proszków do nart).

(akta kontroli, str. 73-129, 239)

Zgodnie z harmonogramami do ww. porozumień, dotacje MSiT dla PZPSMS (łącznie gimnazjum i liceum) wynosiły w 2013 r. i w 2014 r. – odpowiednio – 432,3 tys. zł (8 transz od maja do grudnia 2013 r.) oraz 545,7 tys. zł (6 transz od czerwca do grudnia 2014 r.). Według harmonogramu na 2015 r. do 31 sierpnia br. planowano przekazać 280 tys. zł, a przekazano 220,8 tys. zł (4 transze od maja do sierpnia 2015 r.).

(akta kontroli, str. 116)

3.3. Wydatki na szkolenie sportowe jednego ucznia

W 2012 r. wydatki bieżące poniesione na jednego ucznia oddziału mistrzostwa sportowego w LO SMS wynosiły 15,3 tys. zł, a w 2013 r. i w 2014 r. zwiększyły się - odpowiednio – do 16,8 tys. zł i do 17,9 tys. zł. W 2015 r. (do 31 sierpnia) nastąpiło ich obniżenie do 13,5 tys. zł.

(akta kontroli, str. 288-289)

Dyrektor PZPSMS wyjaśnił, że zmniejszenie ww. wydatków w 2015 r. spowodowane było przyjęciem kwot dotacji za krótszy okres (do 30 września br.), a nie za pełne lata kalendarzowe, jak w poprzednich okresach, a po uwzględnieniu dotacji planowanych do końca 2015 r. poziom tego wydatku w przeliczeniu na ucznia wynosiłby 18,5 tys. zł. Wyjaśnił, że środki FRKF nie pokrywały w pełni potrzeb w zakresie realizacji programu szkolenia sportowego, szczególnie w zakresie zakupu sprzętu i pomocy sportowych, utrzymania szkolnych środków transportu do przewozu uczniów (opłaty eksploatacyjne, koszty remontów wyeksploatowanego taboru) oraz wyjazdów letnich nad morze. Przy obecnych środkach skupiano się głównie na obozach i startach zimowych, większej ilości wyjazdów na lodowiec (Austria, Czechy, Słowacja). Corocznie występowano do PZN o dodatkowe środki. Między innymi po piśmie z 11 czerwca 2012 r. o 300 tys. zł, PZPSMS otrzymał 100 tys. zł, po piśmie z 19 września 2014 r. otrzymano wnioskowane 103,7 tys. zł, a po wniosku z 17 czerwca 2015 r. o 200 tys. zł otrzymano 175,8 tys. zł. Po wniosku z 14 lutego 2014 r. do Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach PZPSMS otrzymał na rok szkolny 2014/15 186 tys. zł na realizację projektu unijnego *Kapitał ludzki - Aktywnie po wiedzę w SMS Szczyrk*. Po wniosku z 4 maja 2015 r. do Polskiej Fundacji Olimpijskiej o środki na zakup sprzętu narciarskiego, w lipcu 2015 r. Szkoła otrzymała 130 tys. zł. Dla umożliwienia uczniom obozów letnich na północy Polski, nawiązano współpracę ze szkołą sportową w Człuchowie i w sierpniu 2015 r. uczniowie PZPSMS przy niewielkich kosztach na jedzenie, przebywali na obozie nad jeziorami.

(akta kontroli, str. 301-306)

3.4. Wydatkowanie i rozliczanie środków dotacji na szkolenie sportowe młodzieży

Rozliczenia kosztów realizacji zadań w 2013 r. i w 2014 r. obejmowały rodzaje kosztów wymienione na drukach MSiT, w tym sfinansowane z FRKF oraz łącznie – ze środków własnych i z innych źródeł. Rozliczenia za 2013 r. przekazano do PZN 16 stycznia 2014 r., a za 2014 r. – 12 stycznia 2015 r., tj. w terminie ustalonym w porozumieniach z PZN. Do rozliczeń PZN nie miał uwag.

W 2013 r. i w 2014 r. nie przekroczono planu wydatków na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w LO SMS. Koszty całkowite w tych latach, obejmujące środki FRKF oraz środki własne i z innych źródeł, wynosiły – odpowiednio – 1 196,5 tys. zł i 1 257,3 tys. zł (wzrost o 5,1%), a koszty poniesione w I półroczu 2015 r. – 545,3 tys. zł.

W 2013 r. i w 2014 r. środki FRKF zwiększyły się z 322,1 tys. zł do 408,4 tys. zł (o 26,5%) i stanowiły – odpowiednio - 26,9% i 32,5% kosztów całkowitych, a środki własne i z innych źródeł zmniejszyły się z 874,4 tys. zł do 848,9 tys. zł (o 2,9%), przez co ich udział w kosztach całkowitych zmniejszył się z 73,1% do 67,5%. Dotacja z FRKF na I półrocze 2015 r. (110,3 tys. zł) stanowiła 20,2% kosztu całkowitego.

Koszty szkoleniowe ogółem wynosiły w 2013 r. i w 2014 r. – odpowiednio – 285,7 tys. zł i 328,8 tys. zł i stanowiły – odpowiednio – 23,9% i 26,2% kosztów całkowitych (w I półroczu 2015 r. – 17,8%), a koszty obsługi szkolenia (koszty pośrednie) wynoszące – odpowiednio – 0,7 tys. zł i 19,9 tys. zł (w I półroczu 2015 r. – 8 tys. zł) – odpowiednio – 0,1% i 1,6% (w I półroczu br. -1,5%). W 2013 i w 2014 r. w szkoleniach nie uczestniczyli absolwenci LO SMS.

(akta kontroli, str. 233-234, 258-260, 280-281)

3.5. Remonty i modernizacje infrastruktury oraz nowe inwestycje

W latach 2013-2015 (do 31 sierpnia) nie realizowano inwestycji dotyczących infrastruktury sportowej PZPSMS, tj. siłowni oraz boisk do piłki ręcznej, siatkówki i koszykówki, nie było również ich remontów i modernizacji.

(akta kontroli, str. 290)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności LO SMS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Środki finansowe z FRKF wykorzystano w LO SMS na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dyscyplinach narciarskich. Środki rozliczono terminowo i zgodnie z warunkami określonymi w corocznych porozumieniach Starostwa z PZN.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²³, wnosi o:

- 1) podjęcie działań mających na celu poprawę efektów realizacji przez uczniów zadań szkoleniowo-startowych.
- 2) dostosowanie statutu LO SMS w zakresie postępowania rekrutacyjnego do wymogów określonych w art. 20h ust. 1 ustawy o systemie oświaty, po wejściu w życie tego przepisu.
- 3) określenie – na warunkach ustalonych przez PZN – prób sprawności fizycznej dla uczniów ubiegających się o przyjęcie do LO SMS oraz zapewnienie uwzględniania tych prób podczas rekrutacji do szkoły.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia 29 grudnia 2015 r.

Kontroler

Krzysztof Kempa
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopeć
Wicedyrektor

²³ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 (dalej *ustawa o NIK*).